Faust motívum

Moldvay
Zsolt
Enviado por Moldvay Zsolt el 2025. 12. 03., sze – 14:57
Tipo de plan de clase / proyecto
Plan de clase
Sector
Társadalomtudományok
Tema o área de aprendizaje
A felvilágosodás irodalma
Curso
10. évfolyam
Objetivos de aprendizaje y desarrollo
• Ismerjék meg a Faust-toposz lényegét és annak megjelenését Goethe és Bulgakov műveiben. • Képessé váljanak Faust és Margarita alkujának összehasonlítására. • Fejlődjön a tanulók érvelési és vitakészsége. • Fejlődjön digitális kompetenciájuk a ChatGPT ha
Conceptos
toposz, Faust toposz,
Herramientas necesarias
Okostábla (projektor); internetkapcsolattal rendelkező számítógép vagy okoseszköz csoportonként (ChatGPT használatához); hangszóró (zene bejátszásához); papír vagy füzet a jegyzeteléshez.
Materiales entregados antes de la clase o para un proyecto

A tanulók az óra előtt otthon, önállóan megismerkednek a Faust-toposzhoz kapcsolódó alábbi anyagokkal (videó, szöveg, zene), és jegyzeteket készítenek az órára:

- **Videó:** NÉZZÉK MEG AZ ALÁBBI VIDEÓT: https://www.youtube.com/watch?v=fw6MhcpybHk
- **Szöveg:** Elolvassák a rendelkezésre bocsátott rövid ismertetőt és vázlatot **Goethe *Faust I.* cselekményéről** (a mellékelt *Goethe.pdf* prezentáció 11–13. oldalát).

4. jelenet – Dolgozószoba

- **Főbb szereplők:** Faust, Mefisztó
- **Időpont:** húsvét hétfő
- **Helyszín:** Faust dolgozószobája

A dolgozószobába már csak Faust és a kutya lépnek be, Wagner nem szerepel ebben a jelenetben.

Faustot ismét nagy gondolatok foglalkoztatják, monologizálni kezd, azaz csak kezdene, mert minden egyes alkalommal, amikor elmerülne a gondolataiban, a fekete kutya megzavarja (futkosással, nyüszítéssel, ugatással). Faust megpróbálja rendre utasítani a kutyát, mondván, hogy illene jól viselnie magát, ha már egyszer Faust befogadta. A kutya azonban mindig csak addig marad nyugton, amíg Faust újra el nem merül a gondolataiban, akkor megint csinál valamit, amivel kizökkenti. Érthető, hogy az ördög miért zavarja meg mindig Faustot: így akarja elterelni a figyelmét a komoly gondolatokról.

Faustnak az is feltűnik, hogy a pudli állandóan a bejárati ajtó küszöbét szagolgatja, kaparja, de egyelőre nem tudja, hogy miért.

Hogy elterelje figyelmét, felüti a görög nyelvű Bibliát, és nekiáll, hogy németre fordítsa János evangéliumát, de már az első mondatnál elakad. A görög *logos* szó fordítása okozza problémáját. Ezt a legtöbb Bibliában *igé*nek fordítják (a magyar Károli-Bibliában például az első mondat így hangzik: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige”). Azonban más jelentése is elképzelhető a szónak, és akkor egészen más értelmezést kap mind a mondat, mind János evangéliuma. Faust többféle lehetőségen is elgondolkozik – már amikor a fekete kutya hagyja: "Kezdetben volt a szó", "Kezdetben volt az értelem", "Kezdetben volt az erő", "Kezdetben volt a tett". Faustnak egyik lehetőség sem nyeri el a tetszését, gondolatai és érvei tulajdonképpen a korszak egyik bonyolult filozófiai problémáját mutatják be.

A fekete jószág azonban mindig félbeszakítja, míg végül Faust úgy dönt, hogy kiküldi a kutyát a szobából. A pudli teste azonban ekkor átalakul, megnyúlik, megnő, kezd alakot váltani. Faust persze megijed ettől a jelenségtől és védekezésül a *Salamon kulcsa* című könyvből ***(2)*** kezdi el idézi a négyes rontás igéjét. Az kutya átalakulására persze semmilyen hatással sincs a varázsige, a füstből egy vándordiák alakja bontakozik ki.

Amikor Faust látja, hogy a kutya nem szörnnyé, csak diákká alakult át, egy kicsit megnyugszik, és tréfának fogja fel a dolgot, de azért még kissé bizonytalan:

FAUST

Mi a neved?

MEFISZTÓ

Kérdésnek kicsinyes
attól, ki megvetéssel néz a szóra,
ki látszatokba sose vesz,
csupán a lényeg mélye vonzza.”

Vagyis Faust első megérzése volt a helyes, a kutya valóban „szörnnyé” alakult át, az ördöggé.

Faust és Mefisztó beszélgetése ezután arról szól, hogy mi is az ördög, és annak lényege:

“Mefisztó: A tagadás a lényegem!’

Mefisztó – nagyon leegyszerűsítve – arról beszél, hogy ő is az egész, azaz a Világmindenség része, annak megfelelő működéséhez rá is szükség van.

Faustot felvillanyozza mind Mefisztó megjelenése, mind pedig a vele való vita lehetősége, azonban hamar kiderül, hogy Mefisztó kényelmetlen helyzetbe került:

„Fogunk még erről értekezni,
ha eljutunk annyira!
Elillannom megengeded hát?”

Faust nem érti, hogy Mefisztó miért kér engedélyt tőle a távozáshoz, hiszen ő az ördög, azt csinál, amit akar. Mefisztó válasza meglepő:

„Megvallom hát! hogy innen elszaladjak,
megtiltja egy picinyke gát:
küszöbödön az a lidércláb!”

Így már érthető, hogy korábban miért kaparta a fekete kutya a küszöböt. A lidércláb itt a pentagrammát jelenti. ***(3)*** Faust azonban értetlenkedik és logikus kérdéseket tesz fel: ha az ötszög ott van a küszöbön, és az a feladata, hogy távol tartsa az ördögöt, akkor Mefisztó hogyan tudott bejönni a szobába? Bár a helyzet elég kínos, Mefisztó kénytelen válaszolni:

„Nézd meg! hibája van a bűvös jelnek:
egyik szöge, a kifelé való,
kissé nyitott itt, nem találod?”

Vagyis a pentagramma nem teljesen szabályos.

„Nem látta meg az eb szobádba beugorva,
de most másképp áll a dolog:
mint ördög ki nem juthatok.”

Faust persze felteszi a következő logikus kérdést: ha nem mehet az ajtón, miért nem megy az ablakon?

„Mert hát szellem- s ördögre az a törvény,
hogy ott mehet ki csak, ahol besompolygott.
Be mindenütt szabad – ki törvényszabta út van.”

Faust elcsodálkozik azon, hogy a pokolban is vannak törvények, de alapvetően rettentően élvezi, hogy foglyul ejtette az ördögöt!

„Pokolban törvény? Sose tudtam.
Tetszik nekem. Ez hát annyit jelent,
veletek, uraim, szerződhetik az ember?”

Mefisztónak azonban egyre kényelmetlenebb ez a szituáció. Az ördög nincs hozzászokva ahhoz, hogy fogságban tartsák, ráadásul tulajdonképpen a saját hibájából került ebbe a helyzetbe. Közli Fausttal, hogy igen, lehet az ördöggel szerződést kötni, fognak is még erről majd később beszélgetni, de most engedje őt el Faust.

„Most hadd megyek! Visszajövök legott,
s kérdezhetsz bármit a világon.”

Faust azonban nem ijed meg, úgy van vele, hogy nem sűrűn adódik arra alkalom egy ember életében, hogy fogságba ejtse, azaz kiszolgáltatott helyzetbe hozza az ördögöt, tehát ki kell használni a helyzetet. Mefisztó azonban mégiscsak az ördög, olyan könnyen azért nem lehet kibabrálni vele. Szellemeket idéz meg, akik énekükkel elaltatják Faustot:

„[…] Hogy elcsípj ördögöt, nem vagy még az az ember.”

Ezután ráparancsol a szobában motoszkáló patkányra, hogy rágja ki a küszöböt ott, ahol a pentagramma vonalai egyébként sem érnek össze. Így hát Mefisztó sikeresen kiszabadul, miközben Faust alszik:

„No, Faust, aludj tovább, míg újra itt vagyok.”

Mefisztó távozása után nem sokkal Faust ébredezni kell. Nehezen hiszi el, hogy valóság volt az ördöggel való találkozás, ezért végül úgy dönt, hogy csak álmodott:

„Ó jaj, hát becsapódtam újra?
Látások tűnté azzal maradok,
hogy álmom a Sátánt idehazudta,
s egy pudli volt, mely itthagyott!”

(1) *A Salamon kulcsa (Clavicula Salamonis) egy híres, 16. századi, varázsigéket tartalmazó kézikönyv.*

(2) A pentagramma (vagy boszorkányszög) egy egy vonallal megrajzolható szabályos ötszög, ami a középkorban a babona szerint távol tartotta a szellemeket (és az ördögöt) az így megjelölt helytől.

5. jelenet – Dolgozószoba

- **Főbb szereplők:** Faust, Mefisztó, egy diák
- **Időpont:** nem derül ki
- **Helyszín:** Faust dolgozószobája

A hosszú jelenet elején Faust a szobájában dolgozik, amikor ismét meglátogatja Mefisztó, aki városi „ficsúrnak” van öltözve.

„[…] nemes ficsúrnak képiben,
aranyhimes vörös ruhában,
drága nehéz selyem palástban,
kakastollal kalpagomon,
hosszú hegyes tőrt felövezve
jövök hozzád […]”

Az ördög ezúttal is saját törvényei rabja, Faustnak háromszor kell azt mondania, hogy „Szabad!”, mire Mefisztó beléphet a szobába.

Faust komor hangulatban van, azt panaszolja Mefisztónak, hogy milyen unalmas az élete, mennyi lemondással jár, mennyire nem élhet a vágyainak, sőt a végére egész mélyre jut:

„Ezért a lét nekem csak gyötrelem.
Jövel, Halál! Utálom életem.”

Mefisztó válasza azonban higgadt és kijózanító:

„Várt vendég a halál mégsem lehet sosem!”

Kiderül, hogy az ördög még többet tud Faustról, mint az gondolná, hiszen kajánul megjegyzi, hogy bár most a halált kívánja, de húsvétkor mégsem volt elég bátorsága meginni a mérget… Faust azonban visszavág: lehet, hogy akkor az angyalok karának tiszta hangja eltérítette a szándékától, de ez még nem jelenti azt, hogy szeretné az életet és azokat az alaptulajdonságokat, amik a legtöbb ember életét irányítják: szemfényvesztés, általtás, öncsalás, nagyravágyás, gazdagság, halhatatlanság iránti vágy. Mefisztó persze erre olyan tanácsot ad, ami az ördögtől elvárható:

„Vár a világ,
hagyd el a magányt, […]
Hagyd abba búd ajnározását […]”

És az ördög megteszi az ajánlatát is:

„Nagyság én se vagyok, tudjuk,
de ha netán utadon
kísérhetnélek egy életen által,
megfogadom parolával,
s szolgálatodba állok.”

Faust persze erre rögtön kijózanodik, érzi, hogy ez azért nem játék, az ördög semmit sem ajánl ingyen:

„S mit teljesítsek én, ezek fejében?”

Mefisztó először terel, azt mondja, hogy sok idő fog még addig eltelni, de Faust nem hagyja mellébeszélni:

„Nem, nem! Az ördög egoista lény […]
Mondd, mit kívánsz, értelmesen.
Ily szolga ránk merő veszedelem.”

Mefisztó pedig most már egyértelmű ajánlatot tesz:

„Én téged, itt, hiven szolgálni foglak,
csak egyet ints: ugrom, serény leszek,
s ha útjaink, túl, újra összefutnak,
te nékem ugyanezt teszed!”

Bár az ajánlat veszélyes, Faust mégis elgondolkozik rajta, és arra jut, hogy pont nem érdekli, hogy mi lesz vele azután, vagyis a halál után, ő ebben az életben akar boldog lenni:

„Örömeim e világból fakadnak”

Mefisztó úgy érzi, hogy sínen vannak:

„Ha így vagyunk, mi akadálya?
Szerződj! És láthatod majd nemsokára
örömmel tudományomat.
S mit kapsz, ember még nem látott olyat.”

Érdekes módon azonban Faust sokkal rosszabb állapotban van, azaz sokkal kiábrándultabb, mint azt az ördög elsőre gondolta. Nem az a baja ugyanis, hogy szerződnie kell(ene) az ördöggel, hanem abban bizonytalan, hogy mi olyat adhatna neki az ördög, amiért megérné neki a szerződés:

„Szegény ördög, vajon mit adhatsz?”

Faustnak ugyanis nem azok az általános dolgok kellenek (gazdagság, bőség, szerencse, szex), amit szerinte az ördög nyújtani tud.

„Termést mutass, mely szedetlen rohad,
s fákat, melyek kizöldülnek naponta!”

Vagyis Faust összetettebb személyiség, mint az átlag, jelzi, hogy őt nem lehet elbűvölni holmi átlagos dolgokkal, neki különlegességek kellenek.

Mefisztó azonban nem ijed meg:

„Ily alkutól ördög meg nem riad.
Ily kincsekkel szolgálhatok, ma!”

Mefisztónak végül sikerül meggyőznie Faustot, Faust pedig megteszi ajánlatát az ördögnek:

„Ha egyszer így szólnék a perchez:
oly szép vagy, ó maradj, ne menj!
Akkor bátran bilincsbe verhetsz,
akkor pusztulnék szívesen!”

Vagyis abban a percben, ahogy Faust egyszer az életben elégedett, jól érzi magát, és ezt ki is mondja, abban a pillanatban a lelke az ördögé lesz.

Mefisztó még utoljára figyelmezteti Faustot, hogy ő bizony komolyan veszi ezeket a szavakat. De Faust is:

„[…] állom szavam: szolgád vagyok,mtiéd, vagy másé, sose nézem.”

A jelenetnek itt van a csúcspontja, a feszültséget az fogja feloldani, hogy Mefisztó nem elégszik meg Faust adott szavával, hanem ragaszkodik a formaságokhoz:

„De egyet még! – Életre vagy halálra: szükséges volna pár sorod.”

Szinte már humoros a szituáció: Faust éppen most adta el a lelkét Mefisztónak, de az, mint valami kishivatalnok, írásba akarja foglalni a szerződésüket. Faust is felfortyan erre egy kicsit, úgy érzi, hogy az ördög a szavahihetőségét vonja kétségbe:

„Mi az, pedáns, írás is kellenék? Sosem hallád talán a férfiszó hírét?”

Mefisztó meghunyászkodik, ő is érzi a felemás helyzet komikusságát, de azért ragaszkodik az írásba foglaláshoz:

„Ugyan, mi értelmük megint
e túlontúl heves szavaknak?
Jó lesz akármily kis levél.
Tintád pedig legyen egyetlen cseppnyi vér”

(1) A szerződést tehát megkötik, aminek lényege, hogy amíg Faust él, addig Mefisztó minden kívánságát teljesíti, bármi is legyen az. Ha azonban az ördög tud Mefisztónak valami olyat mutatni, amivel Faust elégedett, amikor boldognak érzi magát, abban a percben Faust meghal, és lelke az ördögé.

Természetesen mindkét fél úgy gondolja, hogy remek üzletet kötött. Faust így beszél:

"*Csak hegyibe, s ne pipogyásan!*
Hallhattad már: én nem örömre vágyom!
A mámor kell nekem, a sajgó bujaság,
szép gyűlölet, pezsdítő bosszuság.”

Vagyis Faustnak elege van a tudományból, a száraz tényekből, a tudásból; végletes érzelmeket akar!

Mefisztó is elégedett:

„Csak vesd meg a tudományt meg az észt,
az ember legfőbb erejét!
A hazugság szelleme által
telítődj bűbájjal, varázzsal,
s enyém vagy óhatatlanul.”

A felek megtették ígéreteiket, a szerződés megköttetett, Faust pedig türelmetlen, indulni akar:

„S mimódon kezdjük el?”

Mefisztó szerint az az első lépést, hogy elhagyják Faust unalmas, dohos, szűk dolgozószobáját, és ezzel együtt Faust munkáját is, azaz a tanítást.

Mefisztó megjegyzi, hogy egy diák most is a tornácon várja, hogy beszélhessen Fausttal. ***(2)*** Faustnak most semmi kedve egy diákkal csevegni, egészen más dolgok foglalkoztatják. Mefisztó pedig kihasználja a lehetőséget és ráveszi Faustot, hogy arra az időre, amíg összekészíti a holmiját az utazásra, adja át tógáját és sapkáját Mefisztónak, aki majd Faustként fogadja a diákot.

Faust tehát kimegy a szobából, érkezik a diák, aki fiatalemberhez méltóan lelkes:

„Esengem pártfogásodat!
A kedv hozott és a lelkesedés,
vérem friss, pénzem se kevés;
jóanyám marasztalt, ámde hiába;
hadd szedjek valamit a koponyámba.”

A diák azonban azt is bevallja, hogy egy kicsit el is van bizonytalanodva, ugyanis az egyetem és az egyetemi élet nem egészen olyan, mint azt elképzelte:

„Szökném is már, hogy őszinte legyek:
e falak itt s ezek a termek
cseppet sem üdítik a lelket.
Szűk és nyomasztó e világ,
szemem zöld foltot, fát se lát,
s a tanteremben s padjainkban
hallás, látás, gondolat illan.”

Tehát a diák naiv. A tudásvágy hozta ide, tanulni szeretne, de azért tart attól is, hogy nem egészen azt kapja majd, amit szeretne, vagy amire számít. Elsősorban abban szeretne tanácsot kérni Fausttól, hogy mit tanuljon. Mefisztó pedig – Faust

ruhájában – ad is tanácsot, bár nem feltétlenül olyat, amilyet a diák szeretne. Rámutat ugyanis arra, hogy a tantárgyak többsége mennyire haszontalan

„Megösmervén az orvostant te is,
s átbúvárolván kis- meg nagyvilágot,
Istenre kell hagynod, belátod,
végtére is.”

Vagyis akármennyit is tanul egy orvos, a beteg gyógyulása úgyis Isten akaratától (más megfogalmazásban a szerencsétől, nem az orvos tudásától) függ.

Mefisztó és a diák beszélgetésében az fontos, hogy a diák valóban segítséget szeretne a tanulmányaihoz, őszinte tudásszomjjal és érdeklődéssel fordul ahhoz, akiről azt hiszi, hogy Faust. Mefisztó pedig válaszaiban kigúnyolja az egész korabeli egyetemi rendszert, de ezt úgy teszi, hogy a diáknak nem tűnik fel, hogy valójában éppen kigúnyolják tudásvágyát.

A diák végül átadja emlékkönyvét, hogy Faust (Mefisztó) írjon bele, meg is kapja a latin mondatot: „Eritis sicut Deus, scientes bonum et malum.” ***(3)*** A diák megköszöni a segítséget és távozik. Mefisztó pedig, amikor egyedül marad, összefoglalja beszélgetését a diákkal:

„Kövesd csak ős igéjét kígyó nagynénikémnek,
megkeserüli még a te bősz istenszerűséged!”

Érkezik Faust, aki izgatottan kérdezni, hogy hova mennek, hol kezdik az utazást? Mefisztó azt válaszolja, hogy bárhol, ahol csak Faust akarja. Faust elbizonytalanodik:

„E nagy szakállhoz semmiképp
sem illik a könnyelmüség.
Balul üthet ki ez a próba;
magam soha neki se vágtam volna,
mások közt megkisebbedem;
örökké zavarba esem.”

Vagyis Faustnak csak addig volt nagy a szája, amíg elméletben kellett vágyakoznia az érzelmek után, azután, hogy valami történjen unalmas életében. Most viszont, hogy itt a lehetőség arra, hogy a valóságban is bárhova eljusson, kicsit visszaretten. Mefisztó azonban megnyugtatja:

„Ne félj, komám, elmúlik ez bizonnyal;
egy csepp önbizalom, és élni tudsz azonnal.”

Faust ezután azt akarja tudni, hogy mivel mennek, hol van Mefisztó kocsija. Az ördög azonban nem hintóval közlekedik:

„Csak szétterítjük köpönyegünk,
repít az, érti ám a dolgát.” ***(4)***

BULGAKOV:: MESTER ÉS MARGARITA

A 21. fejezet (A tavaszi telihold előtt) tartalma – rövid, pontos összefoglaló

1. Margarita találkozik a fekete ruhás idegennel (Azazellóval)

A férfi azt közli vele, hogy Woland (az Ördög) ajánlatot tesz: ha elfogadja, visszakaphatja a Mestert.

„Az úr üdvözli önt, és meghívja valamire.”

2. Margarita választás elé kerül

Az ajánlat erkölcsileg kétértelmű. Margarita azonban gondolkodás nélkül igent mond, mert szerelme erősebb minden félelemnél.

Rövid idézet:

„Bármit vállalok érte.”

3. Margarita boszorkánnyá válik

Azazelló átadja a kenőcsöt. Margarita megkeni magát, ruhái eltűnnek, teste könnyűvé válik, és elindul a repülés.

Rövid idézet:

„A testét valami meleg áramlat járta át.”

Majd:

„Margarita felkiáltott, és repülni kezdett.”

Margarita és Woland kapcsolatának alapja **nem szerelem**, hanem **alku és erkölcsi próbatétel**, amelynek középpontjában **a Mester iránti önfeláldozó szeretet** áll. A kapcsolat szerkezete világosan rokon a *Faust*–Mefisztó viszonnyal.

1. A találkozás oka és motivációja

Margarita mély lelki válságban él: elveszítette a Mestert, élete kiüresedett. Woland követe (Azazelló) azért keresi meg, mert:

- látja Margarita erkölcsi tisztaságát és szenvedését,
- tudja, hogy a nő kész átlépni a „valóság” határát a szeretett férfiért,
- szüksége van egy „királynőre” a báljához.

Woland felismeri benne azt az emberi minőséget, amely a természetfölöttivel való kapcsolat felvételére alkalmassá teszi.

2. Az alku természete

Margarita nem anyagi javakat kér és nem hatalmat. Egyetlen vágya:

- **a Mester megmentése, visszaszerzése**.

Ez erkölcsi szempontból fontos különbség a klasszikus „ördögi alkuktól”: Margarita motivációja **önzetlen**.

Woland ajánlata hallgatólagos:
ha Margarita vállalja a boszorkánnyá válást és a bál királynői szerepét, akkor megkapja, amire vágyik.

Kapcsolatuk lényege tehát egy kölcsönös szükséglet: Wolandnak kell egy bálkirálynő, Margaritának pedig a Mester.

3. A szolgálat és a szabadság paradoxona

Margarita formailag Woland szolgálatába lép, de:

- nem válik gonosszá,
- erkölcsi tartása megmarad,
- a természetfölöttit eszközként használja magasabb, emberi célhoz.

Woland nem kényszeríti, nem manipulálja: **elismeri Margarita autonómiáját**. A nő ereje és tisztasága lenyűgözi, ezért soha nem tesz ellene semmit.

Kettejük kapcsolata kölcsönös **tiszteletre** épül, amelyben Woland sokszor inkább megfigyelő vagy katalizátor, mint uralkodó démon.

4. A bál és a megváltás mozzanata

A sátáni bálon Margarita:

- uralkodói méltósággal viselkedik,
- részvétet tanúsít a bűnös lelkek iránt,
- ezzel bizonyítja, hogy a „sötétség” közegében is megőrzi emberségét.

Woland ezt méltányolja és teljesíti kérését:

- visszakapja a Mestert,
- végül kettőjük számára az „örök nyugalom” lehetőségét is megteremti.

A kapcsolat betetőzése nem büntetés vagy bukás, hanem **kegyelem** – jóllehet sötétebb, „másfajta üdvösség”, mint a keresztény megváltás.

- **Zene:** Meghallgatják Liszt Ferenc **1. Mefisztó-keringőjének** (Mephisto Waltz No.1) egy részletét. https://www.youtube.com/watch?v=xtFHHsg9DBc

Hallgatás közben arra figyelnek, milyen hangulati elemek (pl. szenvedély, nyugtalanság, drámaiság) jelennek meg a zenében, és ezek hogyan kapcsolhatók a Faust-témához (a Mefisztó-keringő Liszt zeneműve, mely Faust legendájához kötődik).

a Rolling Stones **„Sympathy for the Devil”** c. szám szövegének elolvasása, a zene meghallgatása, https://www.youtube.com/watch?v=Jwtyn-L-2gQ

Dalszöveg

Please allow me to introduce myself
I'm a man of wealth and taste
I've been around for long, long years
Stole many man's soul and faith

And I was 'round when Jesus Christ
Had his moment of doubt and pain
Made damn sure that Pilate
Washed his hands and sealed his fate

Pleased to meet you

Hope you guess my name
But what's puzzling you
Is the nature of my game

I stuck around St. Petersburg
When I saw it was a time for a change
Killed the Czar and his ministers
Anastasia screamed in vain

I rode a tank
Held a general's rank
When the blitzkrieg raged
And the bodies stank

Pleased to meet you
Hope you guess my name, oh yeah
Ah, what's puzzling you
Is the nature of my game, oh yeah
(woo woo, woo woo)

I watched with glee
While your kings and queens
Fought for ten decades
For the gods they made
(woo woo, woo woo)

I shouted out,
"Who killed the Kennedys?"
When after all
It was you and me
(who who, who who)

Let me please introduce myself
I'm a man of wealth and taste
And I laid traps for troubadours
Who get killed before they reached Bombay
(woo woo, who who)

Pleased to meet you

Hope you guessed my name, oh yeah
(who who)
But what's puzzling you
Is the nature of my game, oh yeah, get down, baby
(who who, who who)

Pleased to meet you
Hope you guessed my name, oh yeah
But what's confusing you
Is just the nature of my game
(woo woo, who who)

Just as every cop is a criminal
And all the sinners saints
As heads is tails
Just call me Lucifer
'Cause I'm in need of some restraint
(who who, who who)

So if you meet me
Have some courtesy
Have some sympathy, and some taste
(woo woo)
Use all your well-learned politesse
Or I'll lay your soul to waste, um yeah
(woo woo, woo woo)

Pleased to meet you
Hope you guessed my name, um yeah
(who who)
But what's puzzling you
Is the nature of my game, um mean it, get down
(woo woo, woo woo)

Woo, who
Oh yeah, get on down
Oh yeah
Oh yeah!
(woo woo)

Tell me baby, what's my name
Tell me honey, can ya guess my name
Tell me baby, what's my name
I tell you one time, you're to blame

Oh, who
woo, woo
Woo, who
Woo, woo
Woo, who, who
Woo, who, who
Oh, yeah

What's my name
Tell me, baby, what's my name
Tell me, sweetie, what's my name

Woo, who, who
Woo, who, who
Woo, who, who
Woo, who, who
Woo, who, who
Woo, who, who
Oh, yeah
Woo woo
Woo woo

Sympathy for the Devil - Magyar fordítás (The Rolling Stones, 1968)

Első versszak

Engedd meg, hogy bemutatkozzam
gazdag ember vagyok, jó ízlésű
sok-sok évet jártam a földön,
sok férfi lelkét raboltam el hitével együtt.

Jézus-kor
Ott jártam, mikor Jézus Krisztus
kétségbeesett és szenvedett,

gondoskodtam róla, hogy Pilátus
megmossa kezét és megpecsételje sorsát.

Refrén

Örülök a találkozásnak,
remélem, kitalálod a nevem,
de mi zavar téged,
az én játékom természete.

Orosz forradalom

Szentpéterváron maradtam,
midőn változás ideje jött,
megöltem a cárát és minisztereit,
Anasztázia hiába sikoltott.

II. világháború

Tankon ültem, tábornoki ranggal,
midőn tombolt a villámháború,
s a hullák bűze terjengett.

Refrén

Örülök a találkozásnak,
remélem, kitalálod a nevem, oh yeah
ah, mi zavar téged
az én játékom természete, oh yeah
(woo woo, woo woo)

Háborúk

Örömmel néztem, miként királyaid, királynőid
évtizedeken át harcoltak
az istenekért, kiket alkottak
(woo woo, woo woo)

Kennedyk

Kiabáltam:

"Ki ölte meg a Kennedyket?"
pedig végül te és én voltunk

(who who, who who)

Ismétlés

Engedd meg, hogy bemutatkozzam
gazdag ember vagyok, jó ízlésű
csapdákat állítottam trubadúroknak
akik megöltek, mielőtt Bombaybe értek
(woo woo, who who)

Refrén

Örülök a találkozásnak
remélem, kitaláltad a nevem, oh yeah
(who who)
de mi zavar téged
az én játékom természete, oh yeah, táncolj, baby
(who who, who who)

Refrén

Örülök a találkozásnak
remélem, kitaláltad a nevem, oh yeah
de mi zavar téged
az én játékom természete
(woo woo, who who)

Záró filozófia

Hiszen minden zsaru bűnöző,
minden bűnös szent,
fejek-táliczásan:
hívj Lucifernek,
mert visszafogásra szorulok
(who who, who who)

Figyelmeztetés

Ha találkozol velem
legyél udvarias,
legyél együttérző, jó ízlésű
(woo woo)
használd minden tanult udvariasságodat

vagy pusztítom lelkedet, um yeah
(woo woo, woo woo)

Refrén

Örülök a találkozásnak
remélem, kitaláltad a nevem, um yeah
(who who)
de mi zavar téged
az én játékom természete, um mean it, táncolj
(woo woo, woo woo)

Vég

Woo, who
Oh yeah, táncolj le
Oh yeah
Oh yeah!
(woo woo)

Mondd baby, mi a nevem
Mondd honey, kitalálod a nevem
Mondd baby, mi a nevem
Egyszer mondom, te vagy a hibás
Oh, who
woo, woo
Woo, who
Woo, woo
Woo, who, who
Woo, who, who

Oh, yeah

Mi a nevem
Mondd baby, mi a nevem
Mondd sweetie, mi a nevem
Woo, who, who
Woo, who, who
Woo, who, who

Woo, who, who

Woo, who, who

Woo, who, who
Oh, yeah
Woo woo
Woo woo

Megjegyzés: Az előzetes anyagok feldolgozása során a tanulók jegyzetelnek: felírják, **mi Faust motivációja** és mit nyer illetve veszít az alkuból, valamint **mi Margarita motivációja** Bulgakov regényében és mit nyer/veszít az ő „paktuma” révén. Ezeket a jegyzeteket hozzák magukkal az órára a megbeszélés alapjául.

Parte introductoria y preparación del plan de clase / proyecto

Tanulók meghallgatják a Sympathy for the Devil című dal refrénjét, majd megosztják benyomásaikat. A tanár kérdésekkel rávezeti őket a Faust-toposzra és az ördögi alku témájára.

Plan de desarrollo de la clase/proyecto

5–10 perc: Előzetes tudás felelevenítése

A tanulók válaszolnak az otthon feldolgozott anyagokra vonatkozó kérdésekre. A tanár vetít a Goethe Faust I. prezentáció 11–13. oldalairól, és átismétli Faust és Margarita alkuját, azok következményeivel.

10–20 perc: Kiscsoportos munka – ChatGPT használata

A tanulók 3–4 fős csoportokban dolgoznak. Mindegyik csoport ChatGPT-t használ, hogy összehasonlítsa Faust és Margarita alkuját. A tanulók kérdéseket fogalmaznak meg, pl.: „Miben hasonlít Faust és Margarita paktuma az ördöggel?” vagy „Mi volt a céljuk és következményük?”
A válaszokat kritikus szemlélettel értékelik, majd egy összehasonlító táblázatot készítenek (motiváció, eszköz, erkölcsi vonatkozás, következmény szempontok szerint).
A tanár bemutatja a ChatGPT használatát, figyelemmel kíséri a kérdésalkotást és segít az értelmezésben.

20–30 perc: Csoportbeszámolók, vita

A csoportok szóvivői bemutatják eredményeiket, a tanulók reflektálnak egymás megállapításaira. Közös vita bontakozik ki arról, melyik alku jelent nagyobb

áldozatot, milyen erkölcsi következményei vannak a szereplők döntéseinek. A tanár moderálja a vitát, kulcsfogalmakat gyűjt az okostáblán.

30–40 perc: Reflektív gondolkodás, egyéni írás

A tanulók egyéni reflektív írást készítenek: kifejtik, melyik szereplő alkuját tartják igazolhatónak és miért. Néhány tanuló felolvassa gondolatait. A tanár visszajelzést ad, összefoglalja az óra tanulságait.

40–45 perc: Értékelés, zárás

A tanulók értékelik saját és csoportjuk munkáját. A tanár pozitív visszajelzést ad, hangsúlyozza a digitális eszköz (ChatGPT) hasznát és az óra fő tanulságait.

Herramientas digitales utilizadas
ChatGPT
Plan de evaluación

1. Formatív értékelés (folyamatos megfigyelés):

- A tanár figyeli a tanulók részvételét a kiscsoportos munkában és a vitában.
- A ChatGPT használat során értékeli, hogyan tudnak értelmes, lényegre törő kérdéseket megfogalmazni.
- Megfigyeli a tanulók kritikai gondolkodását: mennyire képesek mérlegelni, értékelni a chatbot válaszait.

2. Önértékelés:

- A tanulók az óra végén reflektálnak a saját munkájukra és tanulásukra (pl. egyéni írás, véleménynyilvánítás).
- Csoportszinten is értékelik, mennyire volt eredményes az együttműködésük, hasznos volt-e az MI-eszköz.

3. Szóbeli visszajelzés:

- A tanár reflektál az órai munkára, dicséri az egyéni hozzájárulásokat.
- Kiemeli a jól sikerült kérdéseket, gondolatokat, érveléseket.

Diferenciación

1. Képesség szerinti differenciálás:

- Az erősebb tanulók bonyolultabb kérdéseket fogalmaznak meg az MI számára, illetve önálló értelmezéseket is készítenek.
- A gyengébb tanulók például előre megadott ChatGPT-kérdésmintákkal dolgozhatnak, vagy segítő társ mellett tevékenykedhetnek.

2. Feladatok mélysége szerint:

- A reflektív írás vagy vita során egyes tanulók részletesebb érveléssel vagy etikai szempontból összetettebb válaszokkal járulnak hozzá.
- Mások rövidebb, inkább leíró jellegű gondolatokat osztanak meg – mindkettő értékes.

3. Digitális eszközhasználat szintje szerint:

- Az MI-eszköz használata is differenciálható: valaki csak válaszokat kérdez, más értelmez vagy szerkeszt is belőle (pl. táblázat, vitaállítás).

Deberes, tarea del proyecto

Tanulói munkalap

Ez a munkalap segít rendszerezni gondolataidat.

1. feladat – Fogalommagyarázat

Magyarázd meg saját szavaiddal a következő fogalmakat:

• Faust-toposz: _____

• Ördöggel kötött alku: _____

• Lelkiismeret: _____

2. feladat – Faust és Margarita alkuja

Töltsd ki az alábbi táblázatot a két szereplő döntése alapján:

Szempont

Faust, Margarita

- Miért kötötte az alkut?
- Mit kapott cserébe?
- Milyen erkölcsi dilemmával szembesült?
- Mi lett a következménye?

3. feladat – ChatGPT használata

Írj be legalább két kérdést, amit ChatGPT-nek feltehetnél a témával kapcsolatban:

1. _____

2. _____

4. feladat – Vitaindító állítás

Olvasd el az alábbi állítást, majd foglalj állást mellette vagy ellene, és indokold meg a véleményedet!

„Margarita döntése erkölcsileg védhetőbb, mint Fausté.”
Álláspontom: _____
Indoklásom: _____

5. feladat – Reflektív zárás

Röviden fogalmazd meg, mit tanultál az órán Faust és Margarita történetéből:
_____
_____

Materia(s) general(es)
magyar nyelv és irodalom